Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2026)0122

A teljesítményalapú eszközök ellenőrzése, átláthatósága és nyomonkövethetősége

Az Európai Parlament 2026. április 28-i állásfoglalása a teljesítményalapú eszközök ellenőrzéséről, átláthatóságáról és nyomonkövethetőségéről (2025/2032(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 311., 312., 319., 323. és 324. cikkére,

– tekintettel a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletre[1], valamint a Parlament, a Tanács és a Bizottság által ezzel összefüggésben elfogadott együttes nyilatkozatokra, továbbá a kapcsolódó egyoldalú nyilatkozatokra,

– tekintettel az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló, 2024. szeptember 23-i (EU, Euratom) 2024/2509 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] (a továbbiakban: a költségvetési rendelet),

– tekintettel az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló, 2020. december 16-i (EU, Euratom) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[3] (a továbbiakban: a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerről szóló rendelet),

– tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK

---

1 HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.
2 HL L, 2024/2509, 2024.9.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
3 HL L 433. I, 2020.12.22., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[4],

– tekintettel „A 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret bővítéséről: az új kihívásoknak megfelelő, reziliens uniós költségvetés” című, 2022. december 15-i állásfoglalására[5],

– tekintettel a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló (EU, Euratom) 2020/2093 rendelet módosítására irányuló tanácsi rendelet tervezetéről szóló, 2024. február 27-i álláspontjára[6],

– tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020. december 16-i intézményközi megállapodásra[7] (a továbbiakban: az intézményközi megállapodás),

– tekintettel a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló tanácsi rendelet tervezetéről szóló, 2020. december 16-i jogalkotási állásfoglalására[8],

– tekintettel az Európai Számvevőszék 2023-as pénzügyi év uniós költségvetésének végrehajtásáról szóló, 2024. október 10-i éves jelentésére, az intézmények válaszaival együtt,

– tekintettel „A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásainak felhasználása – Továbbra is késedelmek és kockázatok tapasztalhatók az intézkedések befejezése és ezáltal az eszköz célkitűzéseinek elérése tekintetében” című, 2024. szeptember 2-i 13/2024. sz. számvevőszéki különjelentésre, a „Zöld átállás – Nem egyértelmű a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hozzájárulása” című, 2024. szeptember 11-i 14/2024. sz. számvevőszéki különjelentésre, valamint „Az uniós költségvetés és a kettős finanszírozás: Alapvető elemek hiányoznak a kontrollrendszerekből, hogy enyhíteni lehessen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) költségfüggetlen finanszírozási modelljéből eredő megnövekedett kockázatot” című, 2024. október 21-i 22/2024. sz. számvevőszéki különjelentésre,

---

4 HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
5 HL C 177., 2023.5.17., 115. o.
6 HL C, C/2024/6750, 2024.11.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6750/oj.
7 HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
8 HL C 445., 2021.10.29., 240. o.

– tekintettel a Számvevőszék „A 2027. év utáni többéves pénzügyi keret adta lehetőségek” című, 2025. június 16-i 03/2025. sz. áttekintésére, valamint a Számvevőszék „Az Európai Unió kohéziós politikájának jövője: okuljunk a tapasztalatokból” című, 2025. június 19-i 04/2025. sz. áttekintésére,

– tekintettel „Az Unió megújított hosszú távú költségvetése a változó világban” című, 2025. május 7-i állásfoglalására, valamint a Költségvetési Ellenőrző Bizottság Költségvetési Bizottság számára készített, „Az Unió megújított hosszú távú költségvetése a változó világban” című véleményére[9],

– tekintettel Költségvetési Ellenőrző Bizottságának az Európai Unió 2023. évi pénzügyi évre szóló általános költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről (III. szakasz – Bizottság, végrehajtó ügynökségek és a kilencedik, tizedik és tizenegyedik Európai Fejlesztési Alap) szóló, 2025. április 23-i jelentésére,

– tekintettel a „Study supporting the mid-term Evaluation of the Recovery and Resilience Facility” [A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz félidős értékelését támogató tanulmány] című, 2023. decemberi bizottsági jelentésre,

– tekintettel az Európai Ügyészség (EPPO) 2025. március 3-án közzétett 2024. évi éves jelentésére,

– tekintettel Mario Draghi „Az európai versenyképesség jövője” című, 2024. szeptemberi jelentésére (a továbbiakban: Draghi-jelentés),

– tekintettel a Régiók Európai Bizottságának a Covid utáni európai helyreállítási terv (Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz) félidős értékeléséről szóló, 2024. október 8-i véleményére[10],

– tekintettel a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytáblán (a továbbiakban: az RRF eredménytáblája) közzétett információkra,

– tekintettel az RRF végrehajtásával kapcsolatos házon belüli kutatására, mélyreható elemzésére és tájékoztatóira,

– tekintettel Enrico Letta „Much more than a market – Speed, Security, Solidarity – Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens” [Jóval több mint piac – Sebesség, biztonság, szolidaritás: az egységes piac képessé tétele arra, hogy fenntartható jövőt és jólétet teremtsen valamennyi uniós polgár számára] című, 2024. április 17-i jelentésére (a továbbiakban: Letta-jelentés),

---

9 Elfogadott szövegek, P10_TA(2025)0090.

10 HL C, C/2024/7057, 2024.12.4., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj.

– tekintettel a Bizottság a kohéziós politika jövőjével foglalkozó magas szintű munkacsoportjának „Forging a sustainable future together – cohesion for a competitive and inclusive Europe” [Egy fenntartható jövő közös kialakítása – kohézió a versenyképes és befogadó Európáért] című, 2024. február 20-i jelentésére,

– tekintettel „A következő többéves pénzügyi kerethez vezető út” című, 2025. február 11-i bizottsági közleményre (COM(2025)0046),

– tekintettel a „Versenyképességi iránytű az EU számára” című, 2025. január 29-i bizottsági közleményre (COM(2025)0030),

– tekintettel az Európai Tanács 2025. március 20-i, 2025. március 6-i és 2024. december 19-i következtetéseire,

– tekintettel a Bizottság megválasztott elnöke által 2024. július 18-án előterjesztett, a Bizottság 2024–2029-es hivatali idejére vonatkozó politikai iránymutatásra,

– tekintettel a Régiók Európai Bizottságának „Uniós költségvetés és helyi alapú politikák: javaslatok a 2027 utáni többéves pénzügyi keret új kialakítására és végrehajtási mechanizmusaira” című, 2024. november 20-i véleményére[11],

– tekintettel a költségvetési kiadások nyomonkövetési és teljesítménymérési keretének létrehozásáról, valamint az uniós programokra és tevékenységekre vonatkozó egyéb horizontális szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2025. július 16-i bizottsági javaslatra (COM(2025)0545),

– tekintettel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról szóló, 2025. június 18-i állásfoglalására[12],

– tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A10-0074/2025),

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére és 148. cikkének (2) bekezdésére,

– tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A10-0022/2026),

A. mivel a politikai prioritások bővülő köre az Unióban további nyomást gyakorol az uniós költségvetésre, ami minden eddiginél fontosabbá teszi a rendelkezésre álló pénzügyi források felelős felhasználását; mivel a költségvetési rendeletben meghatározott hatékony és

---

11 HL C, C/2025/279, 2025.1.24., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj.

12 Elfogadott szövegek, P10_TA(2025)0128.

eredményes pénzgazdálkodás megköveteli, hogy az uniós forrásokat a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség elvével összhangban hajtsák végre, biztosítva a források költséghatékony felhasználását, a célkitűzések kellő időben, megfelelő mennyiségben és a legjobb áron történő elérését, valamint a tervezett eredmények és hatások elérését; mivel ez megerősíti a pénzgazdálkodásban való éberség szükségességét annak biztosítása érdekében, hogy a kiadások a beruházások kimutatható megtérülését eredményezzék a gazdasági növekedés, a versenyképesség és az uniós prioritások megvalósítása tekintetében;

B. mivel ha az uniós finanszírozás olyan támogatás formáját ölti, amely nem az elszámolható költségek visszatérítéséhez, hanem eredményekhez, kimenetekhez vagy más teljesítménymutatókhoz kapcsolódik, a kifizetések előre meghatározott mérföldkövek vagy célok elérésétől függenek, amelyeket minden kifizetés előtt ellenőrizni kell;

C. mivel ez a megközelítés – azáltal, hogy függetleníti a kifizetéseket a tényleges kiadásoktól – aláássa a tényleges költségekre vonatkozó adatokhoz való hozzáférést, így akadályozza a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség értékelését; kiemeli, hogy ez az adathiány megakadályozza a szabálytalanságok, a csalási kockázatok és a kettős finanszírozás szisztematikus azonosítását, ugyanakkor gyengíti az EU azon képességét, hogy korai előrejelző mechanizmusokat vezessen be és adatvezérelt kockázatértékeléseket végezzen;

D. mivel a kiadások ellenőrzésének hiánya növeli a költségbecslések pontatlanságának kockázatát, aláásva ezzel a hatékony és eredményes pénzgazdálkodást, az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot; mivel a Számvevőszék többször is figyelmeztetett a költségértékelések hiányosságaira, a nemzeti ellenőrzési standardok eltéréseire és a Bizottság felügyeleti kapacitásának hiányosságaira;

E. mivel a mérföldkövek és célok teljesítésének értékelésére vonatkozó széles mérlegelési jogkör azt eredményezheti, hogy a Bizottság következetlenül bánik a tagállamokkal, vagy úgy eredményezheti pénzeszközök idő előtti felszabadítását, hogy a folyósítás feltételei nem teljesülnek maradéktalanul;

F. mivel a Számvevőszék hiányosságokat tárt fel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kontrollrendszerének kialakításában, többek között a nemzeti szervekre való túlzott támaszkodást, hiányos ellenőrzési nyomvonalakat, rendszerszintű hibákat és a tagállamok közötti következetlen alkalmazás kockázatát; megjegyzi, hogy ezeket a hiányosságokat tovább súlyosbítja a nemzeti adatrendszerek széttagoltsága és inkompatibilitása, ami akadályozza az interoperabilitást, a kockázatok időben történő felderítését és a

személyes adatok hatékony védelmét az ellenőrzési és kontrollműveletek során;

G. mivel a teljesítményalapú eszközök ellenőrzése a nemzeti ellenőrzési mechanizmusok hitelességén alapul; mivel a jogállamisági hiányosságok növelik az EU pénzügyi érdekeit érintő kockázatot, mivel ezek védelme a független igazságszolgáltatástól és a csalás elleni autonóm szervektől függ;

H. mivel a demokratikus elszámoltathatóság megköveteli a Parlament jogalkotói, költségvetési és mentesítésért felelős hatóságként betöltött szerepének megőrzését, szigorú elszámoltathatósági mechanizmusok és az uniós források végső címzettjeinek teljes átláthatósága mellett, és mivel a tagállamok és más nemzeti hatóságok nem tekinthetők az uniós finanszírozás végső címzettjeinek;

A teljesítményalapú eszközök átláthatóságát, elszámoltathatóságát és hatékony ellenőrzését érintő kihívások

1. hangsúlyozza, hogy a költségvetési rendeletnek megfelelően a teljesítményalapú eszközöknek tiszteletben kell tartaniuk a jogszerűség, a szabályszerűség, a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség elvét, és hogy az egyszerűsítés soha nem mehet a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás és az átláthatóság rovására; kockázatalapú és arányos ellenőrzéseket szorgalmaz, és kitart amellett, hogy a teljesítményalapú eszközökre vonatkozó mutatóknak kézzelfogható eredményeket és az uniós hozzáadott értéket kell tükrözniük, nem csupán előre meghatározott kimeneteket; hangsúlyozza, hogy megfelelő kialakítás esetén ezek az eszközök javíthatják az eredményekre, a reformokra és a versenyképességre való összpontosítást;

2. megjegyzi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF), amely a mérföldkövek és célok kielégítő teljesítésén alapuló kifizetésre összpontosít, az első olyan jelentős uniós szintű teljesítményalapú eszköz, amely kizárólag költségfüggetlen finanszírozáson alapul; megjegyzi továbbá, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz modelljét más pénzügyi eszközök, például az Ukrajna-eszköz és a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz is átvették; aggodalmát fejezi ki a Bizottság arra irányuló javaslatai miatt, hogy a következő többéves pénzügyi keretben hasonló modellt alkalmazzanak a legtöbb uniós finanszírozási program esetében, beleértve az 1. fejezetet is; megjegyzi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz bizonyos mértékig ösztönzött egyes nemzeti beruházásokat és reformokat;

3. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz központosított, teljesítményalapú teljesítési

modellje által feltárt, a Számvevőszék és a Bizottság által is elismert kritikus hiányosságokból – ilyenek például az elszámoltathatóság csökkenése és a szabályoknak és rendeleteknek való megfelelés korlátozott uniós szintű felügyelete – levonjuk a tanulságokat; hangsúlyozza, hogy a végső kedvezményezettekkel kapcsolatos átláthatóságot a Bizottság, a Számvevőszék, az Európai Ügyészség és a Parlament számára hozzáférhető, egységes, interoperábilis, az egész EU-ra kiterjedő jelentéstételi rendszer révén kell biztosítani; kiemeli, hogy az EU hozzáadott értéke tovább erősíthető a határokon átnyúló projektek számának növelésével és azáltal, hogy megfelelő döntéshozatali hatásköröket biztosítanak a szubnacionális szervezetek, különösen a helyi és a regionális önkormányzatok számára az eszköz kialakításában és végrehajtása során;

4. úgy véli, hogy bár a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt teljesítményalapú eszköznek szánják, végrehajtása gyakran a kimeneteket helyezi előtérbe az eredményekkel szemben; sajnálja, hogy a homályosan meghatározott mérföldkövek és célok, amelyek elsősorban a bemeneteket és a kimeneteket, nem pedig az eredményeket hangsúlyozzák, aláásható a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz célkitűzéseinek elérését; úgy véli, hogy a jövőbeli teljesítményalapú eszközöknek konkrétabb fő teljesítménymutatókat kell meghatározniuk, biztosítva, hogy a beruházások összhangban legyenek az eszköz célkitűzéseivel, és pozitív hatást és egyértelmű hozzáadott értéket teremtsenek az EU számára; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a következetesség, az elszámoltathatóság és a hosszú távú hatékonyság előmozdítása érdekében a jövőbeli teljesítményalapú eszközöket harmonizálják a tagállamokban, valamint kialakításukat tekintve átláthatók és hosszú távon stabilak legyenek;

5. hangsúlyozza, hogy az előzetes költségbecslésekre való támaszkodás a tényleges kiadások ellenőrzése nélkül az elszámoltathatóság strukturális hiányának kockázatával jár, korlátozza az ár-érték arány értékelésének lehetőségét, és ezáltal aláásható a gazdaságosság és a hatékonyság elveit; hangsúlyozza, hogy kockázaton és lényegességen alapuló ellenőrzési mechanizmusokat kell bevezetni, amelyek egyértelműen meghatározott küszöbértékeket tartalmaznak a kötelező ellenőrzésekre vonatkozóan; felhívja a Bizottságot, hogy a szabálytalanságok, valamint a korrupció és az összeférhetetlenség kockázatának észlelése érdekében szisztematikusan építsen be adatbányászatot, keresztellenőrzési eszközöket és elemzést a jövőbeli teljesítményalapú eszközökbe;

6. rendkívüli aggodalmát fejezi ki a Bizottság arra irányuló javaslataival kapcsolatban, hogy a következő többéves pénzügyi keretben általános jelleggel alkalmazzák a költségfüggetlen finanszírozást, és hangsúlyozza, hogy az uniós finanszírozás végrehajtása során megfelelő biztosítékokat kell létrehozni a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás biztosítása érdekében; hangsúlyozza, hogy

gondosan értékelni kell a költségfüggetlen finanszírozás alkalmazása felé történő jelentős elmozdulást, figyelembe véve a korábbi vagy meglévő teljesítményalapú eszközökben feltárt hiányosságokat, és hangsúlyozza, hogy el kell végezni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz átfogó értékelését;

7. aggodalmát fejezi ki az EU növekvő adósságterhei és hitelfelvételi költségei miatt; megállapítja, hogy a Számvevőszék 2024. évi éves jelentése szerint az EU által felvett hitelek állománya 2027-re meghaladhatja a 900 milliárd EUR-t, ami közel tízszerese a NextGenerationEU (NGEU) helyreállítási csomag bevezetése előtti, 2020-as szintnek; figyelmeztet arra, hogy a növekvő hitelfelvételi költségek kockázatot jelentenek a jövőbeli költségvetésekre nézve, és korlátozzák az új prioritások költségvetési mozgásterét;

8. kijelenti, hogy a költségfüggetlen finanszírozás általános alkalmazása – bár potenciálisan csökkentheti az adminisztratív terheket – növeli a szabálytalanságok, a kettős finanszírozás és a csalás kockázatát, ezáltal csökkentve az uniós források átláthatóságát és nyomonkövethetőségét; hangsúlyozza, hogy a költségekkel való kapcsolat hiánya olyan életképtelen projektek finanszírozásához vezethet, amelyeket a mérföldkövek teljesítése, nem pedig az ár-érték arány elérése érdekében választanak ki; kiemeli a Parlament ellenőrző szerepét az uniós költségvetés végrehajtásának felügyeletében, különösen a mentesítés megadására vonatkozó hatáskörét; szilárd irányításra szólít fel a következő többéves pénzügyi keretben annak biztosítása érdekében, hogy a Parlament teljes mértékben betölthesse a mentesítésért felelős hatóságként játszott szerepét;

9. tudomásul veszi a 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretre irányuló bizottsági javaslatban a jogállamisággal kapcsolatos szempontokat, és egységes, koherens és átfogó keretet szorgalmaz valamennyi uniós finanszírozási programra vonatkozóan a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerről szóló rendelet égisze alatt; kéri továbbá, hogy a költségfüggetlen finanszírozás alkalmazása legyen teljes mértékben összeegyeztethető a rendelettel;

10. aggodalommal állapítja meg, hogy 2024 végén az Európai Ügyészség 311, az NGEU-val kapcsolatos aktív ügyet kezelt, amelyek közül négy kivételével mindegyik a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt érintette, ami a kiadásokkal kapcsolatos csalásokat érintő összes aktív vizsgálat mintegy 17%-át teszi ki, és 2023-hoz képest mintegy 51%-os növekedést jelent az NGEU-val kapcsolatos ügyekben; megjegyzi továbbá, hogy az EU pénzügyi érdekeit érintő kár becsült összege 2,8 milliárd EUR, és ez az uniós kiadásokkal kapcsolatos összes csalásból eredő teljes becsült kár 30%-át teszi ki (2023-ban ez az arány 25% volt); kiemeli, hogy az esetek uniós intézmények általi bejelentése továbbra is alacsony szintű, ami további aggályokat vet

fel azzal kapcsolatban, hogy a Bizottság képes-e hatékonyan felügyelni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtását; emlékeztet arra, hogy a 27 uniós tagállam közül jelenleg 24 vesz részt az Európai Ügyészségben;

11. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a költségfüggetlen finanszírozást alkalmazó teljesítményalapú eszközök inkább a rendszerellenőrzésekre összpontosítanak, semmint a ténylegesen felmerült kiadások ellenőrzésére; figyelmeztet, hogy ezek a rendszerellenőrzések nem feltétlenül tárnak fel olyan mögöttes problémákat, amelyek továbbgyűrűzhetnek és súlyosan alááshatják az uniós költségvetés hatékony és eredményes pénzgazdálkodását és az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét; úgy véli, hogy még az uniós finanszírozás végrehajtásának jelenlegi pénzügyi struktúrája és modellje mellett is több tagállam kontrollrendszereiben rendszerszintű hiányosságok mutatkoztak, ami a csalások vagy egyéb szabálytalanságok feltárásának és megelőzésének elmulasztásához vezetett, például a görögországi OPEKEPE ügyében vagy a vidékfejlesztési alapokat érintő szlovákiai ügyekben, valamint több más tagállambeli közelmúltbeli ügyekben, ami azt mutatja, hogy erősebb uniós felügyeletre van szükség; felhívja ezért a Bizottságot, hogy hozzon határozott korrekciós intézkedéseket, erősítse meg az ellenőrzési és akkreditációs eljárásokat, és biztosítsa, hogy hasonló rendszerszintű hiányosságok ne fordulhassanak újra elő, tiszteletben tartva ugyanakkor az arányosság elvét a jelentéstételi és dokumentációs kötelezettségek tekintetében;

12. aggodalommal állapítja meg, hogy a teljesítményalapú eszközök, például a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz jogszabályai, valamint a 2028 és 2034 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretre irányuló bizottsági javaslatok nem tartalmaznak egyértelmű normákat és küszöbértékeket azokra az esetekre vonatkozóan, hogy a nemzeti irányítási és kontrollrendszereket mikor kell elégtelennek vagy megbízhatatlannak tekinteni, így a korrekciós intézkedések vagy a felfüggesztések mérlegelésen alapulnak;

13. hangsúlyozza, hogy a költségfüggetlen finanszírozás általános alkalmazása megköveteli, hogy a Számvevőszék és a nemzeti ellenőrző hatóságok jelentősen kiigazítsák tevékenységeiket, és egy másféle ellenőrzési megközelítés felé mozduljanak el; figyelmeztet arra, hogy ez az elmozdulás – az ellenőrző hatóságok felkészültségének biztosítása nélkül – jelentős kihívásokat fog jelenteni, és strukturális hiányosságot okozhat az ellenőrzési nyomvonalban, ami súlyos következményekkel járhat mind az uniós költségvetés keretében történő hatékony és eredményes pénzgazdálkodásra, mind a mentesítési eljárásra nézve;

14. sajnálatát fejezi ki a Számvevőszék által a teljesítményalapú eszközök, például a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz

keretében megfigyelt hiányos ellenőrzési nyomvonalak miatt, amelyek gyengítik a nyomonkövethetőséget, és korlátozzák a Parlament és a Számvevőszék ellenőrzési képességét;

15. hangsúlyozza, hogy erős biztosítékok és részletes bizottsági iránymutatás, technikai segítségnyújtás és a teljesítmény-ellenőrzési módszertanra vonatkozó célzott képzés nélkül a nemzeti hatóságokra és a külső ellenőrökre való erőteljes hagyatkozás azzal a kockázattal jár, hogy nem lesz egységes az ellenőrzések minősége és függetlensége, ami reputációs kockázatnak teszi ki az EU-t; hangsúlyozza, hogy a nemzeti ellenőrző hatóságok támogatása hozzá fog járulni a jobb minőséghez és a nagyobb következetességhez;

16. kiemeli, hogy a források felhasználása és a kifizetések alapvetően nem a siker mutatói; sajnálja, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek legutóbbi módosításaiban a felhasználásra való összpontosítás az eredetileg tervezett ambíció csökkenéséhez vezetett, különösen a reformok tekintetében;

17. emlékeztet arra, hogy a tagállami ellenőrző szerveknek nemzetközileg elfogadott ellenőrzési standardoknak kell megfelelniük; figyelmeztet arra, hogy ennek elmulasztása aláássa munkájuk megbízhatóságát, és kockázatot jelent az egységes ellenőrzési megközelítésre nézve; tudomásul veszi a Számvevőszék által egyes nemzeti ellenőrző hatóságok hatókört, minőséget, dokumentációt és jelentéstételt érintő hiányosságaival kapcsolatban tett ismételt megállapításokat; hangsúlyozza, hogy a minőség és a következetesség biztosítása érdekében egyértelmű felelősségi keretre van szükség;

18. hangsúlyozza, hogy a tagállamok informatikai és adatrendszereinek széttagoltsága növeli a hibák, a szabálytalanságok, a kettős finanszírozás, a késedelmek és a következetlen jelentéstétel kockázatát; emlékeztet, hogy az uniós források teljes nyomonkövethetőségének biztosítása érdekében a Parlament a költségvetési rendelet átdolgozásával összefüggésben többször is kérte egy egységes, integrált és interoperábilis információs és nyomonkövetési rendszer – beleértve egy egységes adatbányászati és kockázatértékelési eszköz – létrehozását, amely többek között a meglévő eszközökre és adatbázisokra épül; sajnálatát fejezi ki azonban amiatt, hogy a tagállamok nem hajlandók a következő többéves pénzügyi keret kezdetétől kötelezővé tenni egy ilyen rendszer használatát; üdvözli a Bizottság arra irányuló folyamatos erőfeszítéseit, hogy az ARACHNE eszközre építve kifejlesszen egy ilyen interoperábilis rendszert, és sürgeti az összes tagállamot, hogy teljes mértékben használják ki ezt a rendszert; hangsúlyozza, hogy bármely új finanszírozási modell eredményessége az alapul szolgáló adatok és nyomonkövetési eszközök megbízhatóságától és következetességétől függ; hangsúlyozza egy olyan interoperábilis rendszer kialakításának fontosságát, amely megfelel az általános

adatvédelmi rendeletnek (GDPR)[13]; hangsúlyozza, hogy egy ilyen rendszernek pontos és időszerű információkat kell szolgáltatnia, minimalizálnia kell a fals pozitív eredményeket, és megbízhatóan kell működnie;

19. hangsúlyozza, hogy a következő többéves pénzügyi keretben a megosztott irányításba többszintű kormányzási megközelítés révén be kell vonni a regionális és helyi hatóságokat és az érdekelt feleket, többek között a teljesítményalapú eszközök esetében, mind a kialakítási, döntéshozatali és tervezési szakaszban, mind a végrehajtási és teljesítési szakaszban, annak biztosítása érdekében, hogy a határokon átnyúló projektek hozzáadott értéket nyújtsanak az EU számára, és a kimenetek helyett a mérhető eredmények álljanak a középpontban;

20. megjegyzi, hogy a támogatások és a pénzügyi eszközök teljesítményalapú keretekben történő kombinálása növeli az összetettséget, és növeli a kettős finanszírozás, a szabálytalanságok, a csalás, a túlkompenzáció és a gyenge elszámoltathatósági láncok kockázatát; hangsúlyozza különösen, hogy amennyiben a finanszírozás nem kapcsolódik költségekhez, a költségellenőrzés hiánya tovább növeli a különböző finanszírozási források közötti átfedések kockázatát, és aláássa a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás bizonyosságát;

21. rámutat arra, hogy a teljesítményalapú nyomon követés nem feltétlenül csökkenti az adminisztratív terheket, mivel a gyenge ellenőrzési rendszerek rejtett költségeket eredményezhetnek anélkül, hogy javítanák a bizonyosságot; felhívja a Bizottságot, hogy egyszerűsítse a teljesítménymutatókat, egyszerűsítse a jelentéstételi sablonokat, szüntesse meg a felesleges adatkéréseket, és orvosolja a kifizetési kérelmek szükségtelen összetettségét; úgy véli, hogy a teljesítményalapú teljesítési modellek használatára való átálláshoz uniós és tagállami szintű kapacitásépítésre van szükség, mivel a teljesítményalapú teljesítési modellek esetében a nyomonkövetési, kontroll- és ellenőrzési igények eltérnek az elszámolható költségek visszatérítésén alapuló eszközök igényeitől;

22. figyelmeztet arra, hogy a jelenlegi geopolitikai környezetben és tekintettel a megnövekedett költségvetési nyomásra, a teljesítményalapú eszközök növekvő használata – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközben azonosított hiányosságok többek között a parlamenti ellenőrzés megerősítése révén történő kezelése nélkül – azzal a kockázattal jár, hogy az intézményi egyensúly a demokratikus

---

13 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

elszámoltathatóság felől a végrehajtó hatalom mérlegelési jogköre felé tolódik el; kitart amellett, hogy a teljesítményalapú eszközök irányítási modelljébe egyenlő feltételek mellett be kell vonni a Parlamentet és a Tanácsot; elutasít minden olyan javaslatot, amely felborítja az intézményi egyensúlyt és aláássa a Parlament költségvetési és mentesítésért felelős hatóságként betöltött szerepét;

Ajánlások a teljesítményalapú eszközök ellenőrzésének, átláthatóságának és elszámoltathatóságának megerősítése érdekében

23. úgy véli, hogy a költségfüggetlen finanszírozási modellt a teljesítményalapú eszközök esetében nem szabad a tagállamok és a kedvezményezettek közötti végrehajtás vagy visszatérítés általános módszereként alkalmazni, kivéve a bizonyos pénzügyi küszöbértékek alatti projekteket végrehajtó kisebb kedvezményezettek esetében, egyszerűbb teljesítési rendszert téve lehetővé számukra, ugyanakkor szilárd ellenőrzési keretet biztosítva; hangsúlyozza különösen, hogy a nagyszabású és összetett projekteknek továbbra is költségalapúnak kell maradniuk, mivel hatókörük, időtartamuk és többszintű finanszírozásuk részletes pénzügyi jelentéstételt és ellenőrizhető kiadási adatokat igényel a megfelelő nyomon követés és elszámoltathatóság biztosítása érdekében; hangsúlyozza egy visszafizettetési mechanizmus létrehozásának fontosságát azokban az esetekben, amikor jelentős eltérések merülnek fel az előzetes költségbecslések és az utólagos ellenőrzések között, különösen akkor, ha a projekteket az eredetileg becsült költségnél olcsóbban hajtják végre; hangsúlyozza, hogy az ilyen kiigazításoknak a tényleges kiadásokat kell tükrözniük a pénzügyi integritás, az ár-érték arány és az elszámoltathatóság biztosítása érdekében; felszólít az egyösszegű átalányok és az egyszerűsített költségelszámolási módszerek folyamatos és szélesebb körű alkalmazására, különösen a kisebb vagy közepes méretű beruházások esetében, mivel ezek hatékony és arányos eszközök, amelyekkel csökkenthetők az adminisztratív terhek, növelhető a kisebb kedvezményezettek hozzáférése, és fenntartható az elszámoltathatóság és a nyomonkövethetőség az uniós források felhasználása során;

24. kitart amellett, hogy az egyszerűsített költségvetésnek átlátható költségvetést is kell eredményeznie; sürgeti a Bizottságot, hogy biztosítson nyilvános hozzáférést az eljárási információkhoz, többek között a költségbecslési módszertanhoz is, és biztosítson hozzáférést a Parlament számára a nemzeti és regionális partnerségi tervek becsült költségeihez;

25. olyan egységes elszámoltathatósági rendszert szorgalmaz, amely lehetővé teszi az egyes projektekhez és azok tényleges végső kedvezményezettjeinek – többek között a vállalkozóknak és alvállalkozóknak, valamint a tényleges tulajdonosoknak – nyújtott uniós költségvetési hozzájárulások nyomonkövethetőségét;

hangsúlyozza annak fontosságát, hogy biztosítsák az uniós finanszírozású projektek láthatóságát a polgárok számára; kiemeli, hogy a reformok és a beruházások közötti összhang megerősítése érdekében a kifizetéseket koherens, egyértelműen meghatározott mérföldkövek és célok teljesítéséhez kell kötni; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy utólagos értékelési rendszert vezessenek be, amely az egyes eszközök által elért, azok teljesítménymutatóival mért célokon alapul;

26. hangsúlyozza, hogy uniós finanszírozás csak olyan konkrét, ellenőrizhető projektekhez közvetlenül kapcsolódó intézkedésekhez nyújtható, amelyek kézzelfogható előrelépést és mérhető eredményeket mutatnak fel, hozzájárulnak az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez, és átlátható jelentéstétel mellett ténylegesen nyomon követhetők és ellenőrizhetők, beleértve az ár-érték arányra és a láthatóságra vonatkozó követelményeket is;

27. felhívja a Bizottságot, hogy tartózkodjon az összetett vagy spekulatív költségbecslési módszerek bevezetésétől, amelyek alááshatják az átláthatóságot és a tagállamok közötti összehasonlíthatóságot; ehelyett olyan harmonizált és ellenőrizhető egyszerűsített költségelszámolási módszerek kidolgozását és szélesebb körű alkalmazását sürgeti, amelyek biztosítják az egyértelműséget, csökkentik az adminisztratív terheket és fenntartják a megfelelő szintű elszámoltathatóságot;

28. a tagállamok körében egységes fogalommeghatározások mellett egyértelmű megfelelési kritériumokat szorgalmaz annak meghatározására, hogy a teljesítményalapú eszközök mikor teljesítik a tervezett kimeneteket vagy eredményeket;

29. kéri, hogy az eltérések elkerülése érdekében rendszeresen értékeljék a teljesítményalapú eszközök végrehajtása során felmerülő tényleges költségeket, azokat a tagállamok költségbecsléseivel összevetve; úgy véli, hogy ezeknek az értékeléseknek automatikusan kontrollokat és ellenőrzéseket kell eredményezniük azokban az esetekben, amikor jelentős különbségek mutatkoznak a tényleges és a becsült költségek között;

30. kitart amellett, hogy a költségfüggetlen finanszírozási modell alkalmazásához meg kell követelni a korrelációt egyrészt a kifizetési kérelmek, valamint a mérföldkövek és célok teljesítése, másrészt a konkrét projektek megvalósítása között; hangsúlyozza, hogy ilyen korreláció hiányában az uniós finanszírozás nyomon követhetősége súlyosan sérül;

31. kéri egy egységes, integrált, interoperábilis információs és nyomonkövetési rendszer, ezen belül egy egységes adatbányászati és kockázatértékelési eszköz létrehozását; kéri, hogy ennek az új interoperábilis rendszernek a használata legyen előfeltétele az uniós

finanszírozáshoz való hozzáférésnek a következő többéves pénzügyi keretben; kéri, hogy a Bizottság hozzon létre nyilvánosan hozzáférhető eredménytáblákat, amelyek lehetővé teszik a polgárok számára az uniós finanszírozás által generált érték értékelését; felhívja a Bizottságot, hogy alkalmazzon fejlett adatelemzési és MI-eszközöket annak érdekében, hogy javítsa a teljesítménykövetést, az értékelést és a jelentéstételt, enyhítse a manuális munkaterhelést és egyszerűsítse a jelentéstételi folyamatokat, valamint megelőzze a kettős finanszírozást és az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét érintő egyéb kockázatokat;

32. kéri, hogy az egyenlő bánásmód és a következetes végrehajtás biztosítása érdekében a Bizottság határozzon meg és tegyen közzé egyértelmű küszöbértékeket a korrekciós intézkedésekre vonatkozóan, beleértve a súlyossági szinteket is;

33. kitart amellett, hogy a mérföldkövek és célok teljesítését a Bizottságnak kell értékelnie, figyelembe véve a tagállamok által szolgáltatott adatokat, és átlátható és szabványosított módszertant kell követnie, dokumentált pontozással és a jogi küszöbértéket meghaladó eltérések megalapozott indokolásával; kéri, hogy minden értékelési dokumentációt bocsássanak a Parlament és a Számvevőszék rendelkezésére;

34. nagyobb átláthatóságot kér a teljesítményalapú eszközök végrehajtása során, megkövetelve valamennyi bizottsági értékelés, nemzeti jelentés, ellenőrzési összefoglaló és visszafizettetési intézkedés időben történő közzétételét hozzáférhető, összehasonlítható, ellenőrizhető és felhasználóbarát formátumban, biztosítva, hogy a Parlament, a Számvevőszék és a polgárok ellenőrizhessék az uniós források felhasználását; hangsúlyozza, hogy az információkhoz való hozzáférésnek lépcsőzetes megközelítést kell követnie, biztosítva a Számvevőszék teljes körű és korlátlan, valós idejű hozzáférését, a Parlament garantált és korlátlan jogát arra, hogy kérdéseket tegyen fel és információkat kérjen, valamint a polgároknak az Európai Unió Bíróságának ítéleteivel összhangban álló, megfelelő és átlátható hozzáférését; emlékeztet arra, hogy minden átláthatósági intézkedésnek meg kell felelnie az általános adatvédelmi rendelet és más vonatkozó uniós jogszabályok szerinti adatvédelmi követelményeknek; hangsúlyozza, hogy a nyilvánosan elérhető adatoknak pontosan tükrözniük kell a projektek tényleges végrehajtását és előrehaladását, ahelyett, hogy a kizárólag a nemzeti tervek szerinti mérföldkövek és célok teljesítése érdekében tervezett kötelezettségvállalásokat vagy kifizetéseket képeznék le, ezáltal valós képet adva a helyben elért eredményekről;

35. hangsúlyozza, hogy a Számvevőszék számára hozzáférhetővé kell tenni a Bizottság és a tagállamok közötti adatgyűjtéshez, -cseréhez és -ellenőrzéshez használt valamennyi bizottsági adatbázist és információs rendszert; hangsúlyozza, hogy a Számvevőszéknek

közvetlen és azonnali hozzáféréssel kell rendelkeznie a rendszerben rögzített eredeti adatokhoz, anélkül, hogy a nemzeti hatóságok vagy a Bizottság szolgálatai előzetesen módosítanák, összesítenék vagy szerkesztenék azokat; hangsúlyozza, hogy ez a hozzáférés elengedhetetlen az ellenőrzések függetlenségének, megbízhatóságának és eredményességének biztosításához, valamint az átláthatóság és az elszámoltathatóság fenntartásához az uniós költségvetés végrehajtása során;

36. kéri, hogy a teljesítményalapú eszközökre vonatkozó javított jelentéstétel a kohéziós politikában működő jelentéstételhez hasonlóan terjedjen ki a projektszintű adatokra is, hogy megismerhető legyen a finanszírozás és a beavatkozások szubnacionális szintű földrajzi eloszlása;

37. kéri az ellenőrzési nyomvonalak oly módon történő javítását, hogy előírják az ellenőrzési lépések szisztematikus dokumentálását, és biztosítják, hogy a nyilvántartások teljesek, hozzáférhetők és ellenőrizhetők legyenek mind uniós, mind nemzeti szinten;

38. kéri, hogy a Bizottság vezessen be szilárd biztosítékokat annak érdekében, hogy valamennyi tagállamban következetes, független és magas színvonalú ellenőrzési munkát biztosítson, többek között részletes módszertani iránymutatás, – amennyiben az ellenőrző hatóságok tartós hiányosságokat mutatnak – fenntartható technikai segítségnyújtás, valamint a teljesítmény-ellenőrzési standardokra vonatkozó célzott képzés révén; kitart amellett, hogy az ellenőrzések minősége terén mutatkozó eltérések megelőzése érdekében a nemzeti hatóságokra és a külső ellenőrökre való támaszkodást az e biztosítékoknak való megfeleléstől kell függővé tenni; felhívja a tagállamokat, hogy vezessenek be biztosítékokat a nemzeti ellenőrző hatóságok alapkezelésért felelős politikai és igazgatási szervektől való függetlenségének biztosítására;

39. kéri, hogy vezessenek be mesterséges intelligencián alapuló prediktív elemzési eszközöket, valamint gépi tanulási képességeket, amelyek lehetővé tennék az ellenőrök számára, hogy valós idejű kockázatértékeléseket végezzenek, hatékonyabban azonosítsák az anomáliákat, és értékarányossági ellenőrzéseket és célzott felülvizsgálatokat végezzenek a Számvevőszék által azonosított következetes hiányosságok esetén; hangsúlyozza az automatizált adatbányászati eszközök és a mesterséges intelligencia kihasználásának fontosságát az anomáliák azonosítására, elkerülve ugyanakkor a szabályokat betartó kedvezményezettekre vonatkozó további jelentéstételi kötelezettségeket; emlékeztet arra, hogy az ilyen MI-technológiákat az uniós adatvédelmi szabályokkal teljes összhangban kell használni, és azokat a nemzeti ellenőrző hatóságok megfelelő képzésével kell támogatni;

40. kéri, hogy a Bizottság erősítse meg a pénzügyi eszközök biztosítékait, beleértve az irányítási díjak szigorúbb felső határait, a közvetlen odaítélésekre vonatkozó átlátható szabályokat és a kettős finanszírozás és az állami támogatási szabályok megsértésének megelőzését célzó kontrollmechanizmusokat; kéri, hogy az irányítási díjak felső határa – különösen a sajáttőke- vagy kvázisajáttőke-termékek alapkezelőinek nyújtott közvetlen odaítélések esetében – ne ássa alá az uniós támogatás ár-érték arányát, különösen akkor, ha a tevékenységek nagyságrendje szerény;

41. megismétli, hogy fokozni kell az átláthatóságot azáltal, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz eredménytáblájának modelljét valamennyi teljesítményalapú eszközre kiterjesztik, javítják a nemzeti jelentéstétel időszerűségét és összehasonlíthatóságát, valamint biztosítják a nyilvános hozzáférést, a nyomonkövethetőséget és az elszámoltathatóságot; sürgeti a Bizottságot, hogy biztosítsa az uniós és a nemzeti adatrendszerek teljes interoperabilitását, szorítsa vissza a manuális adatbevitelt, javítsa az adatminőséget, és tegye lehetővé a valós idejű nyomon követhetőséget egészen a végső kedvezményezettek szintjéig; ezzel összefüggésben felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a teljesítményalapú eszközökből nyújtott finanszírozás tényleges végső kedvezményezettjeire, köztük a vállalkozókra és alvállalkozókra vonatkozó adatok valós időben az ellenőrző és mentesítésért felelős hatóságok, valamint az Európai Ügyészség és az Európai Csalás Elleni Hivatal rendelkezésére álljanak;

42. kitart amellett, hogy teljes mértékben tiszteletben kell tartani a Parlament mint jogalkotó, költségvetési hatóság és mentesítésért felelős hatóság előjogait, és hozzáférést kell biztosítani számára a feladatainak ellátásához szükséges valamennyi adathoz;

°

° °

43. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.